

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inzerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 23.

V Ljubljani, dne 8. junija 1916.

Leto XXIX.

Trumf proti oderuštvi

Draginja narašča od dne do dne. Človek se kar ustraši, če bere, da je olje že doseglo ceno 18 K za kilo, ko je bilo pred vojsko izvrstno olje po 1 K 50 vin. Kava gre že nad 12, 13 K, mast se že s težo dobi po 12 K, saj se je že na ljubljanskem trgu speh prodajal v tem tednu po 12 K. Riza ni dobiti, in kjer ga imajo še kaj malega v zalogi, ga ne dobiš izpod 4 K 50 vin. Sir (polnomasten emodolec) se prodaja že danes krog 7 K 50 vin. Živi prešiči na Ogrskem pitani, se težko dobe izpod 7 K žive vage. To je samo nekaj vzgledov, ki se tičejo hrane. Obleka je v svoji ceni vzrastla ravno tako do prej nepojmljivih višin. Ravno tako vsi obrtni izdelki. Ljudstvo je splošno prisiljeno, da živi neprimerno preprosteje in skromneje nego pred vojsko. Ne samo delavčeva, tudi boljšega uradnika miza vidi le izredka meso. Najboljše pojasi te razmere nastopni vzgled: Na Dunaju se je pred vojsko potrebovalo na teden krog 7000 govedi za klanje; sedaj prihaja na Dunaj na trg 700, kvečjemu 900 glav goveje živine na teden in se tudi izhaja. Iz tega se vidi, da se pojé na Dunaju desetkrat manj mesa, nego se ga je pojedlo v mirnih časih. To še ni taka nesreča, toda na vsak način je za človeško zdravje silno slabo, da se vživa veliko manj mleka in mlečnih izdelkov nego pred vojsko.

Draginje potemtakem ne more nihče tajiti. Denar, ki ga je res veliko med ljudmi, takorekoč nič ne pomeni. Če greš z desetakom na trg ali v štacuno, se komaj vidi, kar prineseš domov; in to je najvažnejše, da je draginja od dne do dne večja in hujša in da nikjer ne vidiš nobene poti, po kateri bi mogel zatreti njeno grozno in pogubonosno delovanje. Vzrok draginji ni samo pomanjkanje blaga, ker se to v resnici čuti samo pri nekaterih vrstah blaga,

draži se pa vse brez izjeme in brez konca. Tudi to ni vzrok, da bi država ne hotela zavezati oderuštva s strogimi zakoni, ker vsi vemo, kako velike kazni se nalagajo tistim, katerim se izpriča, da so za življenje potrebno blago v vojnem času dražili.

Pač pa je resnična beseda, ki pravi, da so previsokih cen in draženja krivi predvsem prekupci, ki se vrivajo med proizvajalca blaga, oziroma veletržca in med tiste, ki blago vživa in rabi. Nešteta vrsta ljudi sili ravno sedanjí čas v vrste prekupcev. Kakor gladni psi se drenjajo razni obrezani in neobrezani junaki v trgovino, na eni strani izpraševat proizvajalce in veletržce, kaj imajo na prodaj, na drugi strani pa ponujat trgovcem blago najraznejših vrst. Čudnega pa nič ni, če tak prekupec blago, ki ga je neki trgovini dopoldne prodal, popoldne nazaj kupi, seveda precej dražje, in ga še tisti dan zopet dražje naprej proda. Večkrat se zgodi, da pride kako blago po preteku nekaj tednov zopet k tistemu trgovcu, ki ga je prvi prodal, seveda neprimerno dražje, podraženo pri kilogramu celo za več kron. To bi se reklo vodo nositi v Savo, ko bi hoteli še dalje dokazovati, da so prekupci korenina draženja. Prekupcev pa nihče po zakonu prijati ne more. Posamezne kupčije so namreč take, da se pri njih ne more dokazati prevelika cena, toda teh kupčij je veliko število in pri vsaki kupčiji se blago podraži, tako da je nazadnje, ko gre skozi 10, 15, 20 rok, tako drago, da se ustrašiš, ko čuješ, koliko stane, da se pa vendar vkljub temu, ker imajo ljudje, vsaj nekateri, papirnatega denarja precej, najde za vsako blago ob vsaki ceni dovolj kupcev.

Kako odstraniti nepotrebne prekupce iz trgovine, o tem ne more govoriti ne žandar ne kazenski sodnik, ne paragrafi iz kazenskega zakona in ne ječa, s postom ali brez posta, marveč edino le organizacija, ki mora imeti svoje temelje v ljudstvu samem. Recimo na vsa usta: Nobena reč ni

tako potrebna za to, da se napravi red v trgovini in se zamaše viri oderuštva in izkoriščanja revežev, kakor zadružništvo, kakor zadružno zvezani proizvajalci in zadružno zvezani konsumenti, ki naj si brez nepotrebni, dragih vmesnih dobičkalovcev podajajo roke. Le potem bo prekupec brez pomena, ako bodo močne zveze proizvajalcev neposredno oddajale svoje blago konsumentom, zvezanim v krepkih zvezah. To je bilo zabavljanja svojcas proti konsumnim društvom. Danes so se izkazala kot največja dobrota. Koliko drugače bi bilo z našo živinorejo in s preskrbo ljudstva s potrebno klavno živino, ako bi bili imeli v tem oziru potrebno organizacijo. Kjer pa organizacije ni, tam je prekupec pravzaprav potreben in kdor hoče enkrat prekupcev, mora biti tudi zadovoljen, da se blago čez mero in potrebo draži. Igra trgovskega življenja, v kateri zastavljajo ljudje svoje premoženje, svoje zdravje, srečo svoje družine, ima samo en trumf, in temu se pravi zadružništvo. Ta veliki nauk mora postati last vseh slojev in stanov po vojski. Samo tisti, kateri hočejo v kalnem ribariti in kateri se rede od oderuštva, naj ostanejo temu nasprotni.

Za srečo.

Nedavno je umrla na Tirolskem sedemdesetletna žena, pesnica Kordula Veler (Wöhler). Bila je Nemka in med nami le deloma poznana. Vendar je imelo nje življenje nekaj tako lepega. Bilo je kakor pesem o sreči. A kdo ne bi rad slišal pesmi o sreči? Glas o sreči nas je mikal pred vojsko. Stotine sinov in hčera je odvedel naš materi zemlji v tujino, na Vestfalsko, v Ameriko —; a še močnejše bo to hrepenenje po vojski. Vse strašno gorje sedanje

vojske vzbujajo v dušah kakor krik po blaženem miru, po tihi sreči.

Kordula je bila iz Nemčije, hči luteranskega pridigarja (pastorja). Kot mlada deklica je potovala s svojimi starši in sestrami po tujih krajih in je prišla v katoliške dežele, na Bavarsko in Tirolsko. Nikoli ni mogla več pozabiti teh dežel. Zlasti Tirolska ji je zapustila v duši silno hrepenenje. Bilo je nekaj domačega, tihega, srečnega, kar ji je bilo na Tirolskem tako ljubo. Ko se je vpraševala, kaj je pač bilo, se je zavedela, da so to bile tiste bele cerkvice po gričih, tiste kapelice in znamenja ob vaseh, tisti križi ob potih, potem pa tista večna lučka pred oltarjem, ki tako ljubo miglja in spominja na božjo pričujočnost. Zahrepenela je, da bi živela med temi ljudmi. Luterani vsega tega nočejo; cerkev mora biti prazna, brez oltarjev, brez nakitja, brez podob. Češčenje Matere božje in svetnikov jim je nad vse zoprno. V Jezusovo pričujočnost sicer verujejo, a da je pričujoč samo pri sv. obhajilu. Zato nimajo ne svete daritve, ne tabernakelja. Kordula se je pa zazdelo, da je prav tu sreča in življenje. Kako ne bi ljubila in častila ljube Matere božje, pa ljubih božjih svetnikov! Doma je dobila pod streho staro podobno Matere božje — cerkev je bila pred Lutrom katoliška —, to je lepo ocedila in potem je donasala cvetic, jo lepo krasila in molila pred njo. Dobila je tudi knjigo »Življenje svetnikov«, jo prebirala, in zdelo se ji je vse tako nebeško lepo. Da je Jezus v katoliških cerkvah res pričujoč, je pa kar čutila. Če je stopila na poti v cerkev, kjer je gorela večna lučka, ji je srce slutilo in čutilo, da ji je Bog bliže, da mora biti katoliška skrivnost resnica. Seveda se je hotela o vsem tem bolj natanko poučiti. Začela je dopisovati pobožnemu in plemenitemu katoliškemu duhovniku Albanu Stolzu. Ta ji je pošiljal tudi knjige. Prepričala se je, da je, kar je prej le bolj čutila in slutila, resnica.

Kako je šele sedaj hrepenela v katoliške kraje, a kako daleč je bila od njih! Sama luteranka, oče celo pastor, vsa družina luteranska, ali je mogoče, da bi postala kdaj katoličanka? Zdelo se ji je nemogoče. In vendar je videla, da zanjo drugod ni več sreče. Oh, kako srečni so katoličani, je včasih premišljevala, če vedo, kaj imajo! In na Tirolskem je sama videla, da vedo. Videla je, kako so po jedi lepo poklekli in molili, kako so zvečer skupno molili sv. rožni venec, če mogoče, v bližnji kapelici, kako so se zbirali v cerkvice k sveti maši in prejimali sv. obhajilo. Videla je pa tudi, da so bili zares srečni; morda ubogi, a srečni. Kako bi ne bili srečni, ko imajo svojo Zveličarja vedno v svoji sredi. Zahrepenela je, da bi bila sama žena takega kmeta ali dninarja v tirolskih gorah. Stan, časti, bogastvo, kaj naj bo vse to, če ni v srcu sreče? Ali če je sreča v srcu, zopet kaj je vse to? »Ko bi bil moj mož dninar, a pošten, veren, pobožen, bi bila srečna žena, zakaj za srečo bi mi bila dosti sveta maša, potem bi se ne bala nobenega dela, tudi najnižjega in najtežjega ne; saj bi vse delo Bogu darovala in tako oblačila in posvetila!«

Kakor se ji je izprva zdelo nemogoče, da bi kdaj postala katoličanka, tako je pa

vedno bolj spoznavala, da bo morala postati. A zdaj šele so se začeli boji: strašni boji, ki jih je bila sama s seboj v svoji duši, a še strašnejši boji s starši in žlahto. Nazadnje so ji starši zagrozili, da ne bo smela nikdar več prestopiti domačega praga. Kordula je svoj dom in svoje drage presrečno ljubila, zato jo je ta grožnja zadela globoko v srce. Veliko noči je premolila in prejkotala, potem je pa zapustila starše in dom in je prestopila v katoliško Cerkev. Devet let je bilo minulo od takrat, ko se ji je bilo v tirolskih gorah prvič zbudilo živo hrepenenje po njej. V katoliški Cerkvi je našla vso srečo in pozabila vse gorje. Če ji je spomin na drage doma silil solze v oči, je pred križem ali v cerkvi pred tabernakljem iskala in našla tolažbo in mir.

Kmalu se ji je posrečilo, da je mogla v tirolske gore. Tam je čez nekaj let vzela preprostejšega, a pobožnega moža, kakor je bila sanjala nekdanj. Srečna je živela z njim. Brez otrok, sta vzela dve siroti za svoji, pridno delala in lepo molila. Kordula je tudi pesmi skladala, a najlepše o večni luči pred oltarjem. Zakaj dobro je vedela, da je tam vir nje življenja, veselja in sreče. Nad petdeset let je tako preživela v tirolskih gorah. Sedaj je blaženo umrla. Svoje domače hiše pa ni videla nikoli več. — Zakaj smo se spomnili Kordule Wöhler? —

Po čemer je Kordula tako hrepenela, to mi imamo od mladih let. Pri nas so po zelenih gričkih bele cerkvice, ob potih znamenja in križi, in po cerkvah gori večna luč pred oltarjem. Lepa je naša domovina, a najlepša, ker je katoliška. Med nami je Bog, Mati božja je naša mati, svetniki božji naši prijatelji. Kako bi morali biti mi nezrečeno srečni! Ampak mi časih ne vemo, kaj imamo. Radi pozabimo, kje je prava sreča in je iščemo po svetu okrog. Seveda je kruh tudi potreben za življenje, a še bolj je potrebna vera, ker brez vere ni resnične sreče. Iz žive vere je potrpežljivost, skromnost, zadovoljnost, in ta osladi vsak kruh, naj bi bil še tako grenak in s solzami namočen. Prav je, da pridno delamo, da izkušamo dvigniti domače kmetijstvo in obrt, a pri tem nikar ne pozabimo, da je pa prava sreča v srcu, a v srce da se razliva iz vere! Če nekateri toliko pretrpe, da najdejo to srečo, kako bi bilo žalostno, ako bi jo mi lehkomišelnost prezirali, hodili mimo nje in je iskali, kjer je ni!

Ko bo ta strašna vojska končana, tedaj se bodo vračali naši možje in fantje hrepene domov. Kako lepi se jim bodo zdeli domači kraji, kako ljuba domača hiša, kako dragi vsi domači, starši, žena, otroci! Da bi se pač takrat tudi živo zavedali, da je po teh krajih in domovih in družinah razlita še posebna nebeška lepota. Te cerkvice z gričkov, ta znamenja ob potih, ta rdeča lučka, ki se blišči iz večernega okna vaše cerkve, vse to govori, da prebiva tod verno slovensko katoliško ljudstvo. Naj bi ta vera, ki je vir moči in miru, tolažbe in sreče, globoko globoko prevzela vse! Kako bi se vrnil z vnanjim mirom tudi notranji mir, kako bi se naselila po hišah in kočah tiha, tiha, a tako sladka sreča! Kako srečna bi bila naša lepa domovina!

Pregled po svetu.

Romunske čete zapustile mejo. Zadovoljnost vzbujajo poročila, ki pravi, da je romunska vlada odpoklicala čete od avstrijske meje. Tudi bolgarski vojaki so zapustili romunsko mejo ter odšli na fronto pred Solun.

Posredovalci. V Švici so jeli nabirati podpise, da bodo pritisnili na zvezni svet, naj poskuša pričeti pripravljati vse potrebno, da se začne mirovna pogajanja. — Tudi španski kralj bi se ne branil prevzeti te težke naloge, ako bi ga naprosila katera vojskujočih se držav.

Razburjenje škoduje. Listi poročajo, da je laški kralj nekoliko obolel, ker so ga neugodna poročila z bojišča preveč razvnela in vznemirila.

Nova ententina nota Romuniji. Ententini poslaniki so pod vodstvom ruskega poslanika vnovič zahtevali od Bratianuja, naj jasno pove romunsko stališče, ker se niti Rusija niti ostali zavezniki ne morejo zadovoljiti z izjavami, ki jih je Romunija podala na zadnjo ententino noto o razmerju z osrednjima silama. Ko je bila nota izročena, je ruskega poslanika sprejel kralj Ferdinand.

Tolažba Italijanov. Salandra se je vrnil iz glavnega stana v Rim. V glavnem stanu se je posvetoval s kratjem in Cadorno. Ko je prišel v Rim, je sklicinal ministrski svet, da mu je poročal o svojih osebnih vtisih. Listi so pisali, da je Salandra prepričan o važnosti vojskega položaja na južnem Tirolskem, a tudi o tem, da se trajno boljša. Popolnoma zaupa italijanski obrambi, posebno ker je duh čet prav dober, ker je streljiva dovolj, ker je urejeno preskrbovanje čet, ker je prizadeto civilno prebivalstvo mirno in ker so pripravili celo protiprodiranje Italijanov. V tem zmislu nameravajo izjaviti o položaju na bojišču nekateri ministri v zbornici poslancem.

Na Grškem. V Atenah je proplašeno obsešno stanje. Ker so Bolgari zasedli utrdbo Rupel, so se deloma močno razburili duhovi med grškimi politiki. Venizelovski listi očitajo Skuludisu, da namerava ob primernem času prestopiti na stran osrednjih sil.

Mirovno delo sv. očeta Benedikta XV. »Lokalanzeiger« poroča iz Kodanija: Odlične gospe z Danskega so v posebni adresi pozvale sv. očeta, naj nastopi za mir. Sv. oče je po državnem tajniku Gaspariju odgovoril, da so ga globoko ganila čustva, ki so rodila to adresu. Papež uboga svetopisemsko besedo: »Ne jenjaj klicati« in želi mir omogočiti in smatra za svojo uradno dolžnost, da z molitvijo in dejanskim prizadevanjem dela na to, da jenja sovraštvo in krvavi prepir in da se v srečo narodov zopet povrne mir in edinost.

Svetovna vojska.

Italijani izgubili moderno opremljeni trdnjavi Arsiero in Asiago. Ententa v zadregi zaradi italijanskih porazov. — Dosedanji naš plen: 320 topov, 36.000 ujetnikov, do 700 koles, veliko konj in municije, 150 strojnih pušk. Pri Cesuno zasedli naši železnico. — Velikanska pomorska bitka pri ožini Skager Rak. Angleži strahovito tepeni. Izgube neprimerno večje, nego nemške. — Rusi so začeli s hudim topniškim ognjem na celi črti, osobito ob Stripi in Dnjestru. — Bolgari zasedli prelaz in utrdbo Rupel na grških tleh.

VOJSKA Z ITALIJO.

Italijanske moderne trdnjave v naših rokah.

Italijanska, že davno gojena namera prodreti preko Vipave in Ljubljane v Avstrijo — je padla v vodo. Ker so si hoteli Cadorna in njegovi kompanjoni zavarovati hrbet proti Tirolski, je bilo treba misliti na utrdbeno umetnost v ozemlju Adiže in Brente. Cadorna je tiščal in tiščal, da mu je zbornica 1906 dovolila potrebne kredite, ki je z njimi zgradil utrdbene naprave na višinah ob mestih Arsiero in Asiago. Vse te močnejše obrambe proti avstrijski ofenzivi so se sedaj zlomile ob sili avstrijskega topovskega ognja in odločnega vojaškega pritiska. Zadnji dan Marijinega meseca se je širok Avstrije razglašalo veselo sporočilo, da je padlo dvojno močno laško opirališče: Arsiero in Asiago z vsemi modernimi oklopnimi utrdbami. S tem so se takorekoč odprla vrata našim zmagonosnim četam proti italijanski ravnini. Pri mestu Schio, ki se mu bliža naša moč, se začne ona velika ravnina, na kateri se vrste mesta Vicenza, Padua in Benetke (Mesto Schio ima okrog 9000 prebivalcev.)

Šestina topov uplenjenih. Naši zmagovalci so v sedanji ofenzivi proti Italiji pobrali Lahom 320 topov — t. j. šestino vseh, ki jih premore verolomni sovražnik.

Nadaljnji uspehi. V prostoru severno od Asiago so prepodile naše čete sovražnika iz Gallio in osvojile višinske postojanke severnovzhodno od tega kraja. Monte Baaldo in Monte Fiara sta v naši posesti. Tudi cesta vzhodno od tu je prekoračena. — Zahodno od Arsiero so avstrijske čete prešle čez reko Posina in se utrdile južno od kraja Posina in Fusine. Pri Bettale (istotam) so Lah skušali ljuto napadati, a niso uspeli.

Monte Cengio. Vzhodno od mesta Arsiero so Lah izgubili višino Monte Cengio, kakor tudi Monte Parceo.

320 topov — je izgubil do 2. junija sovražnik na južnotirolskem ozemlju; poleg tega so naše čete uplenile še 22 metalcev min, 148 strojnih pušk, 600

koles, 6 avtomobilov, mnogo streliva, 2250 najtežjih bomb. — Tako je uspeh prvega dela naše ofenzive, pri kateri so zmagovalno v III. koru sodelovali Slovenci in Hrvati, ki so prvi predrli italijansko črto in uplenili sami 40 topov, — sijajno zagotovljen. Vedno močnejša obramba Italijanov kakor tudi potreba, da se da etapam čas in prilika za dovoz vsega potrebnega, bo prodiranje proti jugu nekoliko zavlačevalo, kar je seveda čisto naravno.

Na fronti pri Gorici se oglašajo pomalem laški topovi na vsi črti, a brez posebnega smotra. Tudi na Gorico Lahi še niso pozabili.

Kako napredujemo v odseku Arsiero in Asiago? Vzhodno od Arsiera — kjer so naši zasedli vrh Monte Cengio, so Lah navlekli kolikormoč veliko moč, ki se krčevito ustavlja; zato so se razvili v tem kraju hudi boji. Naši so

angleško ladje dne 31. maja ob petih popoldne. Angleži so bili seveda v premoči. Razvila se je cela vrsta težkih bojev, ki so izpadli ugodno za Nemce: Angleška admiraliteta sama je uradno poročala: V bitki na morju so se potopile sledeče ladje našega bojnega brodovja: »Wartspite«, »Queen Mary«, »Indefatigable«, »Invincible«, »Defence«, »Black«, »Prince«, »Turbulent«, »Tipperay«, »Fortune«, »Sparrowhawk«, »Ardent«, »Marlborough«. Druge ladje se še pogrešajo. — Tudi Nemci niso bili popolnoma brez igub; potopile so se ladje: križarka »Wiesbaden«, ladja »Pommern«, »Frauenlob«, križarka »Elbing« ter nekaj torpedovk. — Nemškemu brodovju je poveljeval namestni admiral Scheer. Če sodimo angleške izgube po vsebini, številu in velikosti ladij — moramo reči, da so izgubili Angleži šestkrat toliko, kot Nemci. To je pač hud poper za prevzetne in ohole Angleže. Poleg tega je treba pomisliti, da

Angleži mečejo bombe, ki razvijajo dim.

kljub temu napredovali ter zasedli kraj Cesuno ob železnici, ki pelje proti severu v Asiago. V naše roke je prišlo 5600 laških ujetnikov, 3 topovi, 11 strojnih pušk in 126 konj. — Tudi južno od doline Posine so bili precejšnji spopadi.

NA MORJU.

Velika pomorska bitka. — Angleži silovito tepeni.

Angleži so vendar prišli na dan s svojimi morskimi velikani, ki so jih doslej tako boječe skrivali, da se je vse norčevalo iz njih. Odrinili so bili na široko ter vdrli preko Severnega morja v ožino Skager Rak (severno od Danske). Prišlo je do strašne bitke med angleškim celotnim brodovjem (do 80 manjših in večjih ladij) ter med nemškimi bojnimi ladjami. V ognju so bile vse ladje - velikanke, linijske ladje, križarke, torpedovke in brodovja podmorskih čolnov. Nemško brodovje je zadelo na

so imele izgubljene ladje-velikanke vsaka po 700 do 800 mož posadke.

Nekoliko podatkov o velikosti angleških pogrezenih ladij. Potopljena »Wartspite« je največja oklopna drenutka, dolga 198 m, široka 29 m; stroje je imela za 58.000 konjskih sil. — Oborožena je bila z osmimi 38 cm topovi; 32 je bilo pa manjših kanonov. — Druga potopljena »Queen Mary«, čisto nova križarka, je bila dolga 219 m ter imela stroje za 90.000 konjskih sil. (Pripomnimo, da bi spravili iz vseh vodnih sil na Kranjskem samo 110.000 konjskih sil.) Tudi druge potopljene ladje so bile razmeroma velike ter močno oborožene: ladja »Marlborough«, zgrajena leta 1912., je bila dolga 189 m.

Nemške ladje (potopljene) so razmeroma manjše: »Pommern« — 126 m, »Frauenlob« — 104 m.

Glasovi o pomorski bitki. Listi vseobčno trdijo, da je bila ta bitka največja v

svetovni zgodovini. Ko so nemške ladje zapazile angleško brodogradnjo, so otvorile strahovit ogenj tako, da so se angleški velikani s polnim parom umikali proti severu. Boja so se udeležili tudi Zeppelinovi in podmorski čolniki. — Angleška oholost je raztrgana.

Nemci presenetili Angleže. Strokovnjaki trde, da je nemški napad popolnoma presenetil angleško mornarico in da so odločilno vplivali in pripomogli do zmage nemški podmorski čolniki. Vseh v medsebojni boju zapletenih ladij naštevajo do 150 (na obeh straneh). — Ugled Anglije je silovito prizadet, četudi se Angleži hvalijo, da se je nemško brodogradnjo umaknilo, ne da bi zasledovalo angleške ladje.

VOJSKA Z RUSIJO.

Rusi so se le odločili, da poskusijo še enkrat z napadi na našo bojno črto ob Besarabski meji. Doslej so se na več krajih približevali s podkopi našim črtam, a so bili vselej neprebrani. Naše čete so pripravljene na vse slučaje.

Povišano streljanje. Ob Besarabski meji ter v Voliniji trajajo že več dni ojačeni topovski napadi, ki so se razvili v prave bitke. Tudi ob Ikvu se je opazila večja živahnost. Rusi bi baje radi razbremenili Italijane.

O bojih v Galiciji je došlo v nedeljo sledeče uradno obvestilo:

4. jun. zjutraj je pričel sovražnik streljati s topovi na našo severovzhodno bojno črto. Posebno ljuto se je povišal ogenj topov ob Dnjestrju, ob spodnji Stripi, severozahodno od Tarnopola in v Voliniji. Armada generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa Ferdinanda se nahaja pri Olki na 25 km dolgi bojni črti pod bobnečim ognjem Rusov. Ruski napad s plinom ob Dnjestrju nam ni povzročil nobene škode. Povsod kažejo znamenja, da najbrže neposredno napade pehota.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Na celi črti je bilo živahno streljanje, zlasti pa v odseku Moze pri višini 304 in 295. Nemške čete so zasedle vse postojanke med krajem Cumieres in višino »Mrtev mož«. Ujeli so 1313 mož, med njimi 35 častnikov.

Železniški topovi. V ozemlju Verduna rabijo Francozi topove, ki jih prevažajo na železniških vozovih. Poleg voza s kanonom je še en voz za municijo z opazovalnim stolpom, ki se more dvigniti 15 m visoko. Takim topovom skoraj ni moč do živega, ker neprestano menjajo svoje stališče.

Iz bojev med Angleži in Nemci v zahodni Belgiji: Blizu Yperna (jugozahodno od Zillebeke) so vrtemberški polki 2. junija z naskokom vzeli angleško postojanko. Ujetih je bilo 518 mož, med njimi en general, en polkovnik; poleg tega so imeli Angleži še velike izgube mrtvih.

6 zaporednih napadov. Dne 2. junija so Francozi 6 krat zapored z vso silo napadli greben jugozahodno od Vaux. Brez uspešnih napadov so se končali s hudimi francoskimi izgubami. — Pri močno utrjeni vasi Damloup so

ujeli Nemci 520 Francozov in več strojnih pušk. — Zahodno od višine 304 je bilo tudi zajetih kakih 500 Francozov.

BALKAN.

Bolgari prekorčili grško mejo.

Grško mejo je prekorčilo 25.000 bolgarskih vojakov, ki so zasedli prelaz Rūpel od reki Strumi in zavzeli kolodvor in most čez Strumo. Bolgarski častniki so se predstavili grškemu poveljniku utrdbe. Pozvali so ga, naj jim utrdbo izroči, da se more levo bolgarsko krilo braniti proti napadom sporazuma. Svojo zahtevo so utemeljevali z razlago v Atenah glede na grško nevtralnost. Poveljnik je brzojavil v Atene, kjer so mu dovolili, da sme izprazniti utrdbo, če mu zagotove, da jo pozneje zopet vrnejo Grkom. Brez vsakega ugovora so nato prepustili Grki Bolgarom utrdbo.

Bolgari so poleg forta Rūpel zasedli še štiri druge utrjene kraje, med njimi Dragotin. Bolgari hitro prodirajo proti Kavali. Serez je že zaseden, prav tako tudi kolodvor in mesto Demir Hisar. (Vsi ti kraji leže severovzhodno od Soluna ob reki Strumi, oziroma ob železnici, ki je izpeljana po južni Macedoniji proti vzhodu in Carigradu.)

Tudi prostor proti Kavali (zaliv in mesto vzhodno od Soluna in polotoka Kalkidike blizu bolgarsko-grške meje) so Bolgari zasedli ter prekržali ententi njene pohlepne načrte. Grki so se umaknili. — V Parizu so zaradi tega strašno vznemirjeni. Grška vlada je vložila pri vseh kabinetih ugovor podobno, kakor takrat, ko je ententa zasedla Solun.

Tedenske novice.

Zastave so zavihrale po beli Ljubljani na predvečer vnebohoda, ko se je izvedelo, da so naši junaki osvojili močni z modernimi oklopnimi utrdbami zavarovani mesti Arsiero in Asiago. Pod vrhovnim vodstvom nadvojvode Evgena boreče se avstrijske čete, sestavljene iz odličnih oddelkov naših borilcev, so si priborile zmago, ki je odločilnega pomena in bo neprijetno razočarala zlasti prebivalce in privržence entente. Bogu hvalo za ta veliki uspeh! Našim četam in njih poveljnikom čast in priznanje. Božji blagoslov naj jih spremlja do čim hitreje končne zmage!

Veseli dogodek. Nadvojvodinja Cita, naša prihodnja cesarica, je 31. maja povila sinčka. Novorojeni nadvojvoda je četrti potomec prestolonaslednika Karla Franc Jožefa. Bog daj srečo in zdravje!

Teden »Rdečega križa« na Kranjskem. Zdaj je dognano, da se je samo na Kranjskem v tednu »Rdečega križa« nabralo čez 200.000 K. — Kakor kranjski vojaki na bojiščih po hrabrosti, tako se odlikuje naše ljudstvo doma po dobroti in ljubezni do bližnjega.

Birmovanje. V ljubljanski stolnici bo birmovanje na binkoštno nedeljo in ponedeljek. V nedeljo ob desetih je velika (pontifikalna) maša ljubljanskega knezoškofa dr. A. B. Jegliča, ki se konča neko-

liko pred 11. uro. Nato se takoj prično obredi sv. birme. Popoldne istega dne so ob pol treh slovesne pete večernice, nakar se zopet prične birmovanje. — Na binkoštni ponedeljek je zopet ob desetih velika sv. maša (ki jo opravi stolni prošt), nakar se prične birmovanje. — Botri in botrice naj pazijo, da pripeljejo otroke pravočasno k prvemu blagoslovu in da po birmi počakajo še zadnjega škofovega blagoslova. Ne pozabite na sv. mašo!

Zvonovi in vojna uprava. V prihodnjih dneh se bodo jeli pobirati zvonovi v vojne namene. Uprava bo plačala zvonovino po 4 K kilogram. Ta denar se bo varno naložil, da se bodo po vojski oskrbeli novi zvonovi. Vsled prošnje škofijstva bosta ostala pri župnijskih cerkvah po dva, pri podružnicah, kjer je pokopališče, pa po en zvon. Zelo stari zvonovi, ki so zgodovinskega pomena, pa ostanejo. — Slovensko ljudstvo je navezano z nenavadnim ponosom na zvonove; toda kakor je že veliko žrtvalo, bo preneslo tudi še to žrtev za blagor in rešitev domovine. Po velikem petku na velikonočno nedeljo zvonovi tem lepše pojo; tudi sedanji »veliki petek« bo minil in velikonočni, a o vi zvonovi zmage bodo tem veličastnejše doneli.

Zgodovinski dan. Dne 25. junija je pomenljiv spominski dan bitke pri Kustoci. V Ljubljani se sklicje poseben odbor, ki se bo posvetoval, če bi kazalo za to priliko poleg cerkvene slovesnosti prirediti tudi kako večjo zunanjo proslavo.

Hud udarec. Po gorenjskih občinah ob Stolu od Breznice noter do Jesenic je nesrečna toča razbila skoraj vso prvo setev. V času splošne dražinje in pomanjkanja živil je to tem hujši udarec za prizadete kraje. Krompir se bo pač še obrastel, na njhval, kjer so bile strni, bodo pa sejali ajdo, proso in oves.

Lep zgled pobožnosti sta dali bolgarski kraljevi hčerki Evdoksija in Nadežda. Križev teden se je na Dunaju udeležilo izredno veliko občinstva prošenskih procesij, ki so bile združene obenem s pobožnostjo za končno zmago in mir. Poleg odličnih oseb cesarskega Dunaja sta bili navzoči pri procesiji tudi odrastli hčerki bolgarskega kralja Evdoksija in Nadežda.

Vojaške novice.

Pohvala kranjskih junakov. Deželni predsednik kranjski grof Attems je vzajemno z deželnim glavarjem dr. Iv. Susteršičem čestital generalnemu polkovniku nadvojvodu Evgenu povodom osvojitve laških trdnjav Asiaga in Arsiera. Od nadvojvode je nato došel sledeči odgovor: Deželni predsednik grof Attems, Ljubljana. Vam, gospod deželni predsednik, kakor tudi gospodu deželnemu glavarju se najtoplejše zahvaljujem za patriotične želje Kranjske, katere hrabri sinovi so se v bojih zadnjih dni posebno odlikovali. — Generalni polkovnik nadvojvoda Evgen.

Zopet odlikovan. Našemu prestolonasledniku je podelil saški kralj viteški križec Henrikovega reda.

Za zasluge. Cesar je dovolil, da sme generalni polkovnik Evgen sprejeti in nositi red »Pour le mérite« (za zasluge), ki ga mu je podelil nemški cesar.

Junak Albin Mlakar, ki je blizu mesta Arsiero vdrl z 8 možmi v oklopno utrdbo »Casa Ratti«, kjer je laške saperje, hoteče utrdbo razstreliti, ujel ter uplenil tri havbiče in dva topova, dasi je bil neprestano v našem in sovražnikovem topniškem ognju, je rodom s Kranjskega. Rojen je leta 1891. v Planini, kjer je bil njegov oče postajenačelnik. Ker je bil pozneje premeščen v Ptuj, je mladi Albin ondi hodil v gimnazijo. Mati mu je tudi Slovenka, doma v Uršnih selih na Dolenjskem. Mladi poročnik ima več bratov na bojišču. Oče je vnet čebelar. Naš narod je ponosen na tega svojega sina, ki bo njegovo ime vedno ostalo zapisano v svetovni zgodovini.

Junaštvo poročnika A. Mlakarja — odlikovano. Častnik Albin Mlakar je bil za svoje junaštvo, ker je osvojil utrdbo »Casa Ratti«, povišan izrednim potom za nadporočnika, poleg tega mu je podeljen viteški križec Leopoldovega reda.

Štiri kolajne je že prejel za svoja junaštva slovenski vojak Avgust Nekrep, doma na Sladkem vrhu pri Cmureku na Štajerskem. Bojeval se je v Galiciji in sedaj proti Italijanu.

Ta se pa postavi. Stotnik nekega ogrskega polka je pozival moštvo, naj se tudi po možnosti udeleži vojnega posojila. Prvi se oglašil prostak infanterist Jožef Rojnik, ki je šele nedavno odinil v vojno službo. Ko ga stotnik vpraša, koliko bo podpisal, pravi: Poldrugji milijon kron. Stotnik se začudi; toda kmalu se je dognalo, da je ta prostak veletržec s prešiči, in da je v sedanjosti vojski napravil več milijonov dobička.

Iz daljne Rusije piše Anton Budja: Odkar je izbruhnila grozovita vojska, mi pošilja moj oče redno »Domoljuba«, ki ga z veseljem prebiram; kajti nahajam se med samimi tujci. Samo enega slovenskega tovariša mi je Bog ohranil; z njim prenašam vojne težave že 16 mesecev. Skupno sva se udeležila prodiranja naših čet iz Karpotov v daljno Rusijo. Nahajala sva se mnogokrat v grozovitih nevarnostih. Le Bog in Marija Devica sta naju obvarovala. Vsem bralcem »Domoljuba«, posebno tistim, ki so na bojiščih, želiva vesele binškošne praznike slovenska dragonca Anton Budja in Jurij Prah.

S severovzhodnega bojišča pošilja prijateljem »Domoljuba« pozdrave Mihael Zalokar. »Tu imamo« — tako piše — »v borbi za dom veliko težkih ur v dežju in vročini, podnevi in ponoči. Vsak čas nas kliče dolžnost, a s pomočjo božjo bomo vztrajali do zmage. Upam, da se nas spominjate v molitvi, da dosežemo časno in večno srečo. Na svidenje! V imenu naše stotnije pozdravlja M. Z.

Pozdravi. Prijatelji »Domoljuba« — slovenski topničarji pri havbičnem oddelku, pišejo, da bodo že drugič obhajali binškošne praznike na bojišču. »Smo, hvala Bogu, zmirom dobre volje ter zaupamo na Mater božjo, ki nam bo dodelila, da se bomo srečno vrnili v svoje rodne kraje, ko

premagamo sovražnika. Voščimo vesele binškošne praznike vsem bralcem in bralčicam »Domoljuba«: Jakob Pivk, Peter Medič, A. Gabrovšek, F. Juran, J. Sedej, Fr. Prešeren.« — z južnega bojišča sporočajo domovini srčne pozdrave, in sicer: Jožef Torkar, Pirniče; France Jereb, Sora; Franc Omejc, Studenec; Janez Zaletel, Staneče; Jurij Košir, Mavčiče. — Vsem pisateljem »Domoljuba« pošiljajo z bojišča srčne pozdrave slovenski fantje 17. pp., 11. stot.: desetnik Mat. Rozman, poddesetniki Pavel Gašperšič, Anton Zidar, Anton Miklič, Fr. Rechberger, Jos. Rutar, Lud. Štrukelj, Fr. Trinkaus, Alojzij Kuhar, četovodja Alojzij Ipavec. — S severnega bojišča se zahvaljuje »Domoljubu« za vojaške novice in pozdravlja M. Bistriški. —

z italijanske fronte mnogo najsrčnejših pozdravov vsem doma ostalim Slovincem, posebno pa čitateljem »Domoljuba«: Vodja patrolje Ivan Zupan, Komenda; Ivan Križaj in Iv. Turk, Vrhnika; Joško Dolinar, Polhovgradec; Jurij Stanonik, Poljanska dolina; Franc Filipič, Trata; Ivan Luznar, Rateče, Ivan Zlec, Vinica; Franc Porenta, Virmaše; Al. Rusjan, z gorišk. Brd; Joško Franke, Pola; Ignacij Miklič, Marko Željko, Podzemelj; Jože Jakoš, Alojzij Bricelj, Polhovgradec; Martin Pisonki. — »Vsi zdravi in veseli! Na svidenje!« — Mnogo pozdravov pošiljamo vsem bralcem in bralčicam »Domoljuba« topničarji havbičnega oddelka: Al. Gabrovšek, Metlika; Jakob Pivk, Lavrovec pri Vrhniku, Peter Medič, Ogulin; Fr. Prešeren, Zabreznica; Fr. Zupan, Jesenovo; Janko Sedej, Križe; Alojzij Gaborja, Dobrova. — Slovenci iz bolnišnice v Klosterneuburgu pošiljamo prisrčne pozdrave vsem Slovincem in Slovenkam in vsem čitateljem »Domoljuba«: Poljšak Rafael, Erželj pri Vipavi; Anton Lavrič, Travnik na Dolenjskem; Ivan Zaletel, Gornja Šiška pri Ljubljani; Ivan Praznik, Velke Slavec pri Velikih Laščah; Štefan Videžnik, Ravne pri Gargarji; Jožef Slanc, Metlika; Milavec Franc, Sv. Vid pri Cerknici; Rudolf Krakar, Novo mesto; Rančnik Mihael, Celje; Leopold Serse, Zgornji Tuhinj; Markič Franc, Kranj. — Vsem znancem in vsem bralcem »Domoljuba« pošiljamo z italijanskega bojišča vesele pozdrave. Mi slovenski fantje smo čvrsti in zdravi praznovali 23. maj, ko je preteklo leto dni, odkar nam je sedmi sovražnik napovedal vojsko. Napravil nam nič hudega ni. Še hvaležni smo mu. Zakaj? Zato ker bomo kmalu natepli Laha in prišli do pomaranč. Teh smo že željni, Lah jih ima pa došti. — A. Hribar — Ihan, V. Onavšek — Černa, A. Koprivnik — Krško, desetnik M. Barle — Krško, F. Šalehar, G. Korošec, J. Belc — Medvođe. — Mi slovenski možje s Kranjskega in Štajerskega pošiljamo iz zaledja soške fronte vsem znancem in bralcem »Domoljuba«, zlasti svojim ženicam srčne pozdrave: Matija Traven — Senčur, Anton Jevnikar — Zalog, Jurij Razingar — Jesenice, Val. Por — Dobrava, Josip Zagorc — Št. Jernej, Jos. Šterbenk — Trbovlje, Jos. Trušnovič — Aišovca, Jos. Sekovanja — Brežice. —

Kranjci, Primorci in Istrijani pošiljajo nebroj iskrenih pozdravov s tirolskega boji-

šča vsem Slovincem in Slovenkam, očetom in mamicam, bratom in sestricam. — Fakuč Franc — Ustje; Marc Kocjan — Planina; Poniž Jernej — Vipava; Furlan Anton — Lozice; Petrič Edvard — Vrhnika; Puntar Josip — Kontovel pri Trstu; Segina Karl — Prosek; Čergol Anton — Dolina (Istra); Glavina Ivan, Dekleva Alojzij, Dulmovič Karel, Ivančič Anton, Sošič Anton — Opčina pri Trstu; Jaksetič Anton — Slov. Bistrica. — Z Bogom in Marijo! Vse za vero, dom, cesarja! Eden za vse — vsi za enega! Na zdar! — Srčne pozdrave pošiljamo slovenski fantje vsem Slovincem in Slovenkam, vsem naročnikom »Domoljuba«. Tudi mi ga dobimo večkrat v roke, čeravno smo daleč na Češkem. Tudi tu sem prihaja lepi »Domoljub« in nam prinese veliko novic iz slovenskih krajev. Srečne in vesele binškošne praznike želimo vsem bralcem »Domoljuba«. Bog daj, da bi druge z Vami vred zdravi in veseli praznovali. Bolnico kmalu zapustimo in se podamo z veseljem in z božjo pomočjo nazaj nad lakotnike. Ne odnehamo, dokler ga ne zmanemo. Franc Skok, Jožef Kovačič, Martin Kranjc, Vivoda Franc, Matija Plavčič, Franc Berginc. Nazdar!

Nagrobnica. Umril je dne 18. marca korporal Jožef Orel iz Žikovca, župnije Mozirje. Meseca decembra leta 1914. je šel v vojskino službovanje ter se je bojeval na raznih bojiščih v hudih bitkah, zlasti pri zavzetju Srbije in Crnegore. Bil je ves čas srečen in ni bil ranjen; pač pa si je nakopal hud prehlajenje, ki ga je spravilo v cvetju let pod zemljo. Vedno si je želel, da bi počival v domači zemlji, in res, njegova želja se je izpolnila. Dobil je dopust za dobo 14 dni; med tem časom ga je bolezen prehitela, da je v svoji rojstni hiši v naročju svojih dragih izdihnil blago dušo. Rajni je bil priden, pošten ter vesel mladenič; petje mu je bilo najljubša zabava. Rad je čital slovenske liste, zlasti Slovenskega Gospodarja in »Domoljuba«. Za dragim pokojnikom žalujejo že priletni starši, dve sestri in dva brata-vojaka. — Dragi Joško, počivaj mirno in veseli se v družbi izvoljenih na veke!

Dobrota — pa ni koristna. Vojaška oblast je svoj čas prepovedala ponujati vojakom alkoholne pijače. Ob železnicah se ni smelo brez posebnega dovoljenja nobeni vojaški osebi dati niti za denar ne vina, ne piva, še manj pa žganja. Nespametno je torej, če ponujajo tuintam vojakom iz dobrote žgane pijače.

Na žalost — veselje. Janez Banka iz Št. Pavla pri Domžalah se je zglašil iz ruskega ujetništva po preteku 14 mesecev. Bil je ujet lani v Karpatih. Domači so ga že objokovali kot mrtvega. 29. maja je pa v veliko veselje vseh domačih prisla dopisnica, ki naznana, da je čil in zdrav, kar bo še prav posebno v tolažbo bratu Antonu Banka na južnem bojišču. — Iz ruskega ujetništva se je oglašil Karel Kavčič, doma v Rovtahn nad Logatcem. Deset mesecev so ga domači pogrešali. Veselje je sedaj tem večje. — Tudi Janez Perčič, doma z Rupe pri Kranju, se je oglašil z Ru-

skega, ko že 16 mesecev ni bilo o njem nič slišati. Sedaj je pri tesarjih v Uralu. Te novice se veseli 83 letni oče, osobito pa žena s šesterimi otroki, ki so svojega očeta obžalovali že kot mrtvega.

Fismo vojakom dobrepoljske Marijine družbe. (Piše prednik J. Zagar.) Dragi tovariši! Dosti kartic dobim od Vas, a vsem ne morem odgovoriti, saj veste, da Vas je veliko. Skoro bi rekel, da nobena »Marijina družba« ni dala cesarju toliko vojakov, kakor ravno naša dobrepoljska. Zato mi oprostite, da Vas večkrat ne obiščem s pozdravi. Nikar pa ne mislite, da ste kar pozabljeni od nas; v duhu Vas vedno spremljamo po Vaših težkih potih. — Na mnoga vprašanja, kako se imamo doma v naši družbi sedaj v vojnem času, Vam ob kratkem poročam naslednje: Ostalo nas je komaj 50; a število se je v času Vaše odsotnosti pomnožilo za 72 mladeničev in zopet se jih je nekaj zglasilo. Sicer so še mladi junaki, pa čas vse doprinese. Shode imamo še vedno in redno vsak mesec v cerkvi. Pri molitveni uri se Vas spominjamo, in tudi tistih, ki ne bodo več došli v naše vrste. Naš požrtvovalni voditelj č. g. Kozelj nas je zapustil in se preselil v boljše življenje. Sedaj smo pa dobili novega vnetega voditelja č. g. Ignacija Omahna iz Semiča, ki Vam je pa gotovo že iz dopisov v »Boğcljubu« znan. Ker vem iz Vaših kartic, da radi prebirate »Domoljuba«, tega hvale vrednega prijatelja, sem mu izročil teh par vrstic v Vaše veselje.

Skrb za vojaka, to je sveta stvar, ki jo ima vsak globoko v srcu zapisano. Mati, žena, sestra, nevesta, te poznajo pred vsem to skrb. Da bi se srečno zopet vrnil, da bi zdrav in dober ostel, to je njih želja in molitev! Velikim nevarnostim so vojaki izpostavljeni v bojih, pa tudi tam, kjer sovražnika nimajo neravnost pred seboj. Te dni je izšla v Ljubljani lična, mala brošurica, ki s poukom, svetom in opominom razlaga vojakom nevarnost nečistovanja. To je bolezen, težka, nalezljiva bolezen za dušo in telo, katere naj se varujejo vojaki — in ž njimi vsi —, da ostanejo dobri in zdravi sami in ž njimi naše družine in ves naš slovenski rod. Od visoke odlične sirani je ta brošurica napisana; skrb za nesmrtno dušo ter družinsko srečo in iskreno domoljubje jo je narekovala, skrb ob vprašanju, kaj se z nami zgodi, ako se kuga nečistovanja pravočasno ne ustavi. Matere, žene, sestre in neveste sežite po lični mali brošurici, ki nosi naslov »Resna beseda vojakom.« Čč. gg. dušni pastirji, pomagajte in skrbite, da dobi vsak naš vojak knjižico v roke. Dobiva se v Katoliški bukvarni ter v prodajalni Katoliškega tiskovnega društva (H. Ničman) v Ljubljani, pa tudi v knjigarni Katoliškega tiskovnega društva v Gorici. En izvod stane 10 vin., 100 izvodov 8 K, še več izvodov skupaj po dogovoru.

Častitka zaradi junaštva naših čet. Nemški državni kancler pl. Bethmann Hollweg je brzojavil avstrijskemu zunanjemu ministru baronu Burianu: »Vašo prevzvišenost prosim, sprejmite ob sijajnih uspehah Vaše tirolske armade moje najveselejše in najprizrcnejše častitke. Bog

podeli vrlim četam, ki izvršujejo v brezpotnem ozemlju nadčloveške čine, novih uspehov in zmag!«

Razne novice.

Zahvala. Podpisani se topla zahvaljujem vsem dobrotnikom za njih dobrosrčnost ob času požarja v Ribjeku. Zahvaljujem se najprej g. Bulcu iz Mokronoga, da me je vzel pod svojo streho v Pugled in še zraven dal brezplačno vse gospodarsko poslopje v uporabo; potem vsem drugim, ki so dali les, pa tudi nekaj obleke, obutala in denarja. Bog plačaj tisočerno!

Jožef Pišek.

Razpuščen je iz državnih interesov občinski svet v Zadru. Upati je, da bo sedaj glavno mesto Dalmacije dobilo tudi hrvatske ulične napise.

Na srednjih šolah bo konec šolskega leta dan pred svetim Petrom in Pavlom, 28. junija.

To so denarji! Od začetka mobilizacije pa do 31. decembra 1915 je naša država izplačala 978 milijonov 460 tisoč kron podpore svojcem vpoklicanih vojakov.

Laška torpedovka v Trstu. Dne 28. maja ponoči se je približala sovražna torpedovka tržaškemu pristanišču ter dvakrat sprožila. Zadet je bil neki pomol, ki je deloma poškodovan; tudi skladišče je nekoliko trpelo.

Zdaj čuti tudi Italija, kaj je vojska. Cenzura pisem je poostrejša; vse železnice v sev. Italiji so podrejene vojaštvu, ki jih samo vodi; iz Suganske doline je došlo 2435 beguncev (otroci, žene, starci) v Milan. V dveh urah so morali vse zapustiti in odriniti.

Napad na ruskega carja. Ko je družina ruskega carja bila napravljená, da se poda na kolodvor, je ustrelil neki inženir trikrat na carja, ki pa ni bil zadet; pač pa je ranjen carjevič na levi roki. — Car in veliki knezi se bodo preselili na Krim.

Zločin — ali bolezen. Kineški cesar Juanšikaj je hudo obolel; bolezen je tako hudo pritislila, da že ni mogel več govoriti. Pravijo, da je bil zastrupljen.

Tohak se je podražil s 1. junijem. Ker so cene inozemskih tobakovih vrst poskočile za 100 oziroma 50%, ker so se povišale osebne doklade delavcem, je bilo podražanje tobakovih izdelkov nezogibno.

Dopisi.

Jesenice na Gorenjskem. Jeseniška podružnica avstrijske družbe »Rdečega križa« je zamogla izkazati s pomočjo vseh slojev: občine, župniškega urada, kranjske obrtne družbe, železniške postaje, šol, društev, kino-gledišča itd. sledeče, tednu »Rdečega križa« namenjene vsote: Za znake, nabiralne pole, prireditve, zastave 2334 K 40 v, posebna darila podružnici 280 K, udnine 54 K, skupaj torej 2668 K

40 vin. Vsem darovalcem in nabiralcem iskrena zahvala!

Zalez-Hermanice na Češkem. Drobline slovenskih beguncev doma iz Ločnika pri Gorici: ... Mi Slovenci v Ločniku smo morali doma marsikaj trpeti. »Regnikoli« so nas nazivali za sužnje; niso nas namreč imenovali za Slovence, marveč rekali so nam »sklaf«, to bi bilo po naše suženj. To je zaničevanje za nas, kajti mi smo Slovenci in ne sužnji. No tisti goreči častilci Cadornovi in naši sovražniki pač ne bodo več stopili na slovensko zemljo. — Tako so bili Slovenci zaničevani po vseh obmejnih krajih na Goriškem, kjer se je šopiril kakšen regnikolski nadutež. Ko bi naši Slovenci pošiljali otroke v njih »Legino« šolo, bi se jim prikupili; ali na ulici so bili pa le »sklaf«. Ob začetku šole so vsako leto pošiljali ljudi po hišah okrog z oblubo, da prejme vsak otrok oblačilo in šolske knjige brezplačno, če se vpiše v šolo, kjer so se vzgajali nasprotniki Avstrije in Slovencev. O vi starši in matere! Ne dajte se pregovoriti in ne prodajajte več svojih otrok za nobeno ceno ne. Pomislite, da se z našim slovenskim govorom dalj pride v širni svet, nego z italijansčino. — Nasprotno je pa slovenska šola v Ločinju imela oskrunjen napis iz tekočine, ki je tu ne imenujemo. Komaj končan, je bil že zamazan; morda so delavci sami bili regnikoli...

Avstrije moč.

V vojni svetovni, grozni in kruti zgubil že biser sem mnog dragocen; mnogo ljubečih src nič več ne bije, težke so žrtve, a vzvišen namen.

Gre za obstoj se mile očine, ki ji sovražnik je vdrl čez meje; mnogo že stane borba krvava, kažejo tudi sadovi se že.

Narodi razni, mnogo-jezični v borbi in mržnji prej med seboj; ena družina zdaj so postali; spor je potihnil, narodni boj.

Ena le misel vse zdaj preveva, bratovsko so si podali roke; vsi za cesarja, za Avstrijo milo ramo ob rami se čvrsto bore.

Vragi strmijo — v grozni prevari — v lepi edinosti naša je moč. Strah jih obhaja, pogum jih zapušča, čudo to v naši Avstriji zroč.

Dolgo ne boče; skoraj dan pride, da poženemo v divji jih dir; Sreča zasine nam, ako edinstvo v vojni rojeno, ohrani nam mir!

Vid Ambrožič, četov.

Slike in črtice z bojišč.

Malo besed — veliko življenja.

Desetnik Peter Bogataj piše svojemu prijatelju Francetu Kavčič na Planino pri Št. Joštu:

Dragi prijatelji! Zopet Ti pišem par vrstic. Novic bi rad? Naj Ti povem, da se nahajam še vedno v podzemski hišici, kjer imam na stanovanju 18 mož. Soba je taka, da ti je ne morem popisati. V tem brlogu spim le vsaki tretji večer, druga dva večera se pa izprehajam bolj po hostah. Danes, ko je ravno nedelja, se počutim nekam bolj dobro. Skuhal sem si žgance ter se pošteno podprl. Leto in dan je že poteklo, pa smo še vedno na straži. Jaz sem zadovoljen s svojim stanom; da bi le do konca vojske tako bilo, dasi se mora rabiti pelin namesto medu... V nevarnosti sem velikokrat, ker smo komaj 300 m s sovražnikom vsaksebi. Med nami teče velika voda, to je naša sreča... Veseli me, da se name spomniš, saj drugo me je tako vse zapustilo. Mnogo pisem pišem, pa le malo odgovorov dobim. Vem, da ljudje nimajo časa z nami sitnosti imeti in odgovarjati...

Med tem je padel Jožef, sin Franceta Kavčič — tam na soški fronti. Malo poprej je poslal pismo domov, ki se glasi: »Dragi starši! Prišel je čas, da Vam pišem in Vas lepo pozdravim. Moja srčna želja je, da bi Vas še videl, preden stopim v brambo proti verolomnemu Italijanu. Dragi očka, potrudite se zame. Ako pridem kdaj domov, bom Vam četvero povrnil. Moje največje veselje bi bilo, da bi še enkrat z Vami govoril. Ako pa tega ne morete storiti, naj se zgodi volja božja. Naju svidenje bo pri Bogu nad zvezdami...«

Kmalu nato pride pismo od prijatelja Jčžefovega: »Dragi starši, bratje in sestre! Ne žalujte preveč, ko Vam sporočam, da je Vaš sin Jožef Kavčič padel junaške smrti. Bil je zvest Bogu in cesarju. Boril se je do skrajnosti. Prišla je sovražna granata, ki mu je upihnila luč mladega življenja. Položil sem ga k večnemu počitku na hribu Sv. Martina. Bog mu daj večni mir in pokoj! Molite zanj in za nas! Z Bogom! Jožef Leban iz Tolmina. (Jožef Kavčič je bil rojen 1896 na Planini pri št. Joštu.)

Oče ves potrj naznani smrt svojega sina prijatelju Petru Bogataju, ki odgovori z bojišča:

»Dragi mi prijatelji! Naznamim Ti, da sem Tvojo kartico prejel. Prav razveselil sem se je. Ko sem jo pa prebral, me je obšla velika žalost. O Bog, kaj mi je storiti? Najljubšega prijatelja sem izgubil... Jezus, Marija, Jožef, uslišite mene ubogege grešnika in vzemite mojega prijatelja k sebi v nebeški raj. Tam naj se veseli in raduje njegovo deviško srce! O, križani Zveličar! Usmili se moje duše in vzemi jo s tega sveta takrat, kadar bom najbolj v milosti božji. Če je pa tvoja volja, da mi življenje podaljšaš, hočem pa živeti spokorno in pobožno. — Bog Te potolažil!

Na prvi patrolji.

Dragi brat! Ker imam danes ravno čas, Ti hočem opisati, kako se mi je godilo na moji prvi patrolji.

Nekega dne zvečer dobim povelje, da moram zarana zjutraj odriniti s štirimi možmi na patroljo in preiskati ozemlje pred sovražnimi strelnimi jarki. V slučaju, pred sovražnimi strelnimi jarki. V slučaju, da je gosta megla, naj to storim podnevi,

ako ne, naj počakam noči pri naši zadnji straži.

Kmalu po polnoči odrinemo. Pot nas pelje vedno navzgor do neke visoke planote. Zgodaj v jutro pridemo do naše zadnje straže, ki je imela pod neko skalo svoje kritje. Vreme je bilo za naše podjetje zelo ugodno. Bila je gosta megla in močno je snežilo.

Ko si nekoliko odpočijemo, oblečemo snežne plašče (to so dolgi beli plašči z belo kapuco, ki naredo človeka v snegu nevidnega) in odrinemo dalje. Tovarš Franc, ki je zelo majhne postave se je parkrat prav imenitno prekucnil čez glavo; stopil je namreč na predolgo suknjo.

Tako pridemo brez posebnih nezgod do sovražnikovih žičnih ovir in ko si vse kolikor mogoče natančno ogledamo, preneha snežiti. Vsi smo bili prepričani, da megla v kratkem izgine.

Takoj zapovem, da se umaknemo. Franc privzdigne svoj plač in jo ubere urnih korakov odtod, tudi mi nismo zaostajali za njim. Ko pretečemo kakih 300 ko-

odložim, dokler obeh ne preberem do konca. Se vsaj včasih malo razvedrim in izvem nekaj novic iz mile domovine. Drugače je tako dolgčas, ker sem sam Slovenec; nimam nikogar, da bi se mogel razgovarjati v milem materinem jeziku.

Zdaj se nahajam že peti mesec v Črni gori. Bil sem v Cetinju, od tam sem prišel preko Reke in Virpazarja sem v Bar, kjer sem že od 5. marca. Tu je še precej prijazno, je nekoliko ravnine, a povečini neobdelana, ker je skoraj vse močvirno. Zato je pa tudi precej bolezn tu, posebno malarije. Mi imamo vedno polno bolnikov, ki jih pošiljamo naprej v Dalmacijo.

Vreme imamo v tem mesecu zelo lepo; dežja že precej časa ni bilo, je močno vroče. Zgodnje sadje je že povsod naprodaj, posebno črešnje, ali zelo so drage. Prve, ki sem jih videl, so bile vsak komad po »krajcarju«. Zdaj se dobijo po tri ali štiri za en krajcar. — Tudi smokve bodo že skoro zrele. Tukaj vlada sploh velika draginja in se še vsaka stvar ne dobi ne. Mleko je n. pr. po 1 K liter, jajce komad

Vojaki v kritju.

rakov, se megla razkadi, mi pa ležemo hitro v sneg. Kaj nam je sedaj storiti? Lahki spredaj, — prav dobro smo videli stražo hoditi gori in doli —, za nami strm hrib brez vsakega kritja. Ni nam preostajalo drugega, kakor ležati v snegu in čakati, da zopet pride megla. Toda ni je hotelo biti; nebo se je razjasnilo in privihrala je mrzla burja, kakršna brije po zimi le na gorah 2300 m visoko.

Ko čakamo tako dve uri, sem čutil, da vsi zmrznemo, ako vztrajamo še nadalje. Ni kazalo drugega, kakor zanesti se na bele plašče in previdno plezati nazaj, kar se nam je tudi posrečilo. Sovražnik nas ni bil nič opazil.

Te pozdravlja brat Lojze Kovač.

Križem sveta.

Cenjeni g. urednik! Čutim se dolžnega, da se Vam zahvalim, ker ste mi zopet začeli pošiljati »Domoljuba« in ste preskrbeli, da dobivam »Pozdrav iz domovine«. Zelo sem vesel, ko jih dobim; prej jih ne

po 20 do 30 vin. Pa še to ljudje neradi prodajo za denar, ampak hočejo dati samo v zameno za kruh, moko ali žito. Iz tega se vidi, da se civilnim ljudem ne godi preveč dobro. Manjka jim poglavitnega, to je moke in kruha. Za kruh se tukaj dobi vse, kar kdo hoče, za denar pa bolj malo. Nekoliko žita dobivajo ljudje od naše uprave. Na dan, ki je določen za razdeljenje žita ali moke, se vidi po vseh cestah, ki vodijo v Bar, polno vsakovrstnih ljudi: Tu Albanec, ki ponosno jezdi na svojem malem konjčiču; tam Črnogorec, ki goni svojega oslička pred seboj, ali pa ga tudi zajaše, da se noge skoro za njim vlečejo. Vsi se odlikujejo po svojih junaških postavah in svoji narodni noši.

K sklepu pošiljam mnogo pozdravov vsem bralcem »Domoljuba«, posebno onim na bojnih poljanah; vsem fantom in dekletom po širni domovini, posebno onim na Blokah, z željo, da bi že skoraj zavladal po naši domovini ljubi mir. V to nam pomagaj Bog in Marija! Z Bogom naprej do

končne zmage. Bog živi našega cesarja! — Sanitejec Jernej Škrabec, bivši tajnik izobraževalnega društva na Blokah.

Listek

Gramoz in Otrobek.

Vesela povest z žalostnim koncem.

Spisal —r.

(Dalje.)

Ko se je Gramoz ob neki priliki zopet ponašal s svojimi slavnimi pradedi, sem ga vprašal, zakaj ni poskrbel za potomstvo tako častitljivega rodu. Mož je bil namreč še vedno fant, dasi se je že bil seznanil z Abrahamom.

Tu je Gramoz vzel pipo iz ust, vzdihnil globoko, kolebnil z roko proti Posavju in rekel: »Tam za Savo je ona, ki je kriva, da bo naš rod z menoj izumrl. Veste, gospod, ženska je kača. Ni, da bi govoril.«

No, sčasoma mi je vendar odkril svoje srce in začel: »Na Posavju ima svoje domovanje, pa še precej lepo. Kje, ne povem, kajti greh se lahko pove, grešnik pa ne. To bi bilo opravljanje. Sedaj je že starikava, zdelana in od truda upognjena. Vsak bi ji dal šestdeset, pa jih še petdeset nima. To pa ni prav nič čudno, če se pomisli, da je vdova s sedmerimi otroki. Dva fanta sta že padla, za dva pa ne ve, kje sta. Dekleta pa gledajo samo na to, kaj bodo v Ljubljano zvozile in kakšne cunje bi nase obesile. Ko bi bila mene vzela, bi se ji pač vse drugače godilo, Metki, pa ni hotela dobro. Tako-le, na rokah bi jo bil nosil.«

In Gramoz je pri teh besedah vtaknil pipo v usta in si položil na roke lopato ter tako nazorno pokazal, kako bi bil nosil Metko po rokah, če bi bila »hotela dobro.«

»Da, ko je bila Meta še Metka, je bila pač vsa drugačna,« je nadaljeval moč nekako mladostno.

»Še sedaj jo vidim, kako je prihajala po cesti z vozičkom, na katerem je vsak dan v Ljubljano vozila mleko. Kako ponosno je nosila glavo, in je tudi vedela, zakaj; saj je bila gruntarska hči, in to še edina. Hodila je, kakor bi šla na ples. Lica je imela kakor mleko in kri, oči kakor ogenj, in kadar se je posmejala, so se ji posvetili zobje kakor biseri. Vselej sem še potem dolgo gledal za njo, ko se je bila že skrila za Sv. Krištofom.

Takrat sem imel vsak dan praznik. Kadar je pa ni bilo, sem bil ves nesrečen in v skrbeh. Večkrat sem že v jutranjem mraku strgal blato, da je imela Metka lepo pot v Ljubljano. V takem slučaju se mi je vselej prijazno zahvalila. Ko se mi je tako nasmehnila in me pogledala s svojimi živimi očmi, se mi je srce kar poguncalo od veselja.

Kaj hočete, gospod, mlad sem bil in pa precej neumen povrh.

Trdno sem bil prepričan, da je nje-no srce ustvarjeno zame. Kdo bi si bil pač mislil, da more biti tako lepa stvarica tako hinavska in prekanjena! Naravnost se je nisem upal vprašati, zato sem skušal priti po ovinkih do cilja.

Neko noč je zelo deževalo. Nehalo je šele proti jutru. Urno vstanem in grem strgat blato za Metko. Hitel sem tako, da sem bil ves upehan. Za svoj trud sem bil pa tudi obilo poplačan. Metka je kar sama od sebe ustavila pri meni voziček, prijazno se nasmehnila in rekla:

»Kako si pa priden danes, še končal se boš! Me mlekarice ti moramo biti res hvaležne, da nam pot vselej tako lepo ostrgaš.«

»Oho, Metka,« odvrnem ji jaz, »to se pa zelo motiš, če misliš, da se jaz za mlekarice tako peham na cesti, samo zaradi tebe, Metka, da veš; samo zaradi tebe!«

»Samo zaradi mene,« se začudi Metka; »potem me imaš pa res rad. Sama ne vem, kako bi se ti skazala hvaležno za to veliko prijaznost.«

Pri teh besedah me je tako ljubeznivo pogledala, da mi je kar toplo postalo pri srcu.

»Oh, Metka,« sem jecljal od samega razburjenja, »oh, Metka, seveda te imam rad, pa še kako! Ali me . . . oh, kaj sem že hotel reči, ali bi ti morda rada videla, če bi jaz, no, če bi jaz, recimo, prišel, prišel tako-le k vaši hiši?«

»Seveda bi rada imela, pa še kako! Veš, kar iz ust si mi jo vzel. Hotela sem te večkrat sama vprašati, pa si nisem prav upala. Tebe bi pri naši hiši zelo potrebovali. Oče so holehni in mislijo kmalu dati črez, blapec je pa za nič, tako da je grunt precej zane-marjen. Ti bi bil za nas kakor nalašč. Tako velik in močan fant res ni za na cesto, ampak za na polje. Pod tvojimi rokami bi naše njive rodile še enkrat toliko.«

Tako je govorila Metka in mi pri tem tako ljubeznivo nedolžno gledala v obraz, da se mi je kar srce topilo. Ni čudno, da so mi te besede vzele še tisto malo pameti, kar sem jo takrat imel.

»Torej smem upati,« vzkliknem ves vesel, »da bi me hotela vzeti za . . . Toda preden sem jo mogel čisto vprašati, če me hoče za moža, mi je že izvila roko, za katero sem jo prijel, in zbežala po cesti proti Ljubljani. Toliko si je pa še vzela časa, da se je ozrla ter se mi je na pol poredno, na pol prijazno posmejala.

Jaz neumni revež sem imel ta beg za deklisko sramežljivost. Bil sem kar v devetih nebesih in gledal sem za Metko, kakor bi bil zamaknjen. Nato pa vržem klobuk v zrak in zaukam, da se je slišalo gotovo v Kleče in Smartno.

»No, no, kaj se pa zadiraš? Kaj te žato plačujemo, da ukaš in norce briješ? Na vse zgodaj se ga menda vendar nisi navlekel.«

Te ostro govorjene besede so Gramoza, kakor je sam pravil, vrgle iz nebes in zbudile iz zamaknjenja. Ozre se

hitro in jezno, da bi videl, kdo si upa tako predrzno z njim govoriti. Toda jeza ga je takoj minila. Zagledal je namreč pred seboj cestnega mojstra in poleg njega strah cestarjev, gospoda Konfina, cestnega nadzornika. Ta je bil rodom Lah, in je govoril slovenski le za silo, a hudičevati in pridušati se je znal, kakor rojen Kranjc.

»Ma ga res kudica, ma kaj ga ima gledat za punca primojdus, ko se ga je placan za to, da se ga strka blat,« se je jezil Lahon in mahal s palico po zraku. Gramoza pa te Konfinove besede niso prav nič ostrašile. Čutil je v sebi tak pogum, da bi se za Metko spoprijel s celim svetom. Zato je dejal nekako ogorčeno: »Blata sem na vse zgodaj že zadosti nastrgal, in za svojo nevesto bom menda smel tudi malo pogledati.«

»Kaj je bila to tvoja nevesta?« se začudi cestni mojster. »Tega pa nisem vedel, da se ženiš.«

»Da, ženim se, ženim, če vam je kaj za to. Nič več ne bom strgal blata po tej cesti, marveč vozil se bom po nji v svetlem koleslju. Moja Metka je namreč gruntarska, in priženim se na cel grunt.«

Te Gramozove besede je razumel celo Konfin. Segel je srečnemu ženinu prijazno v roko in mu čestital:

»Ma ga kudica, to se ga je druka stvar. Gratuliram, ma ga imas primojdus dober gura. Ma ga je kudica punca molto bella.«

Te čestitke je bil Gramoz na vso moč vesel. Manj mu je pa ugajalo, da ga je Konfin poslal z nekim naročilom v Črnuče. Bal se je namreč, da ne bi zamudil Metke na povratku iz Ljubljane; kajti nameraval je še isti dan dokončati svoje jutranje vprašanje in se z »nevesto« do dobrega razgovoriti. V prvem hipu je hotel vreči pismo nadzorniku pred noge in takoj odpovedati službo; toda domislil se je še o pravem času, da bi se vsi Gramozi obrnili v grobu, če bi izvedeli, na kak način je zapustil njihov potomec cesto. Zato je pokorno sprejel pismo in odhitel z njim proti Savi.

Saj ne bom več dolgo prenašal pošt po tej cesti, strgal blata in razmetaval kamenja. Še par tednov, in četudi mesecév, in gospodar bom na lastnem domu, posestnik lepe zemlje in še lepše ženice. Oh, Metka, moja Metka! Da se bo tako lepo in hitro naredilo, pa res nisem pričakoval!«

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Možje, ki prihajajo iz vojske domov na dopust, se ne morejo načuditi, da je na polju vse tako lepo obdelano. Popred so mislili, da veliko preveč trpijo; ko so odhajali, so bili prepričani, da ženske s samimi otroki ne bodo kos težkim delom. In zdaj vidijo, da vendar gre. Sami

¹ Zelo lepa.

niso vedeli, kakšen zaklad imajo na svojih tovariščah. Drugi, bolj poredni, so se pa spomnili, da je žena v poganskih časih opravljala najtežja dela, mož je pa hodil na lov in na vojsko. Kar je nalovil, so veseli bratci v gozdu použili, za domače potrebe je pa žena skrbela. Tako je bilo pri večini starih narodov. Še danes si nakupi Kitajec žen, kolikor jih more plačati, te ga pa po ženitvi s svojim delom živijo. Tudi med zamorci v Afriki opravljajo najtežja dela na polju le ženske. Med Albanci in Crnogorci moške navadno politikujejo in pohajkujejo, žene pa opravljajo težka dela. Pri nas se imamo sv. veri zahvaliti, da ima žena res čast kot moževa pomočnica in mož, ker je močnejši, opravlja težja dela. Sedaj ob vojski je ta težji del prešel na ženske, ki so se bolj okrepile in močne postale. — Moške so tudi sami že dejali, da bi bilo veliko slabše, ko bi žene poklicali in bi moške doma ostali. Marsikatera ga bi ne bilo domov, ko bi podpora dobil; — krčmarji bi imeli vesele ure ali celo vesele dni. —

Naše sladkorne tovarne je začelo skrbeti, kako bo s sladkorjem po vojski. Druga živila postanejo cenejša, masti bo zadosti, jajc bo še čez domačo potrebo, sladkor bo treba zopet izvažati. Pesnega sladkorja sta Avstrija in Nemčija pridelali največ na svetu. Ker se ni ves pridelek doma porabil, sta prodali na milijone stotov na tuje, zlasti na Angleško. Na Angleškem porabi vsak človek povprečno okoli 45 kg sladkorja na leto, kakor pri nas najbolj sladke ženske. V Avstraliji ga pride na osebo celo nad 48 kg. Angleška ima pa že dolgo namen Nemce v sladkorni kupčiji popolnoma izrinuti z angleškega trga in sladkor dobiti v Indiji in Ameriki, seveda ne iz pese, ampak iz trsta. V vročih deželah posade sladkorni trst, ki zraste 6 m na višino. Liste ima dva metra dolge in 7 cm široke. Debel je trst do 6 cm. Trst raste 9 do 10 mesecev, kakor je vroče v kraju. Toplo mora biti čez celo leto 24 do 25°. V Evropi ni nikjer take vročine. Trst mora imeti globoko zemljo in vlažno podnebje, ker se ob suši posuši. Ko se trst odreže, poženejo iz korenine še tri- do štirikrat nove poganke, ki še prav dobro rastejo. Iz Trsta se izžme sladkorni sok. Popred je bilo soka le 7%, zdaj ga dobijo že 14%. Teža trsnega sladkorja se največ izdelava v Indiji. Pred dvajsetimi leti je bilo tam pridelovanje trsta skoro neznano, zdaj ga pridelajo na leto čez 200 tisoč vagonov. Malo manj ga pridelajo na Kubi, zelo veliko na Javi. To je zelo nevarna konkurenca našemu pesnemu sladkorju. Na Nemškem se pridelava na najboljši zemlji, ki je 50 cm globoko orana in kolikor mogoče pognojena, 43 q sladkorja, pri nas le 34 q, na Havaju, kjer je najboljša zemlja za trst, pa 300 q na 1 ha. Kakor se kaže, bo iz Angleške in iz njenih kolonij trsni sladkor izpodrinil pesnega. Naš izvoz bo padel. Zato bodo skusili tovarnarji kolikor mogoče doma še pomnožiti porabo sladkorja. Najbrž se bi tudi država spomnila, da bi se dal sladkorju kak novi davek pritisniti. Torej je gotovo dobro, da se ne navadiš preveč na sladkor.

Vsa znamenja kažejo, da se bo kupčija za živino uredila na novi pod-

lagi. Že davno bi imeli državni monopol, ko bi mogli izhajati brez ogrske živine. Zdaj bodo najbrž posamezne dežele vzele to kupčijo in posredovanje v roke. Ker bo vsled tega na Dunaj prišlo še manj živine, zna država vendar vse v roke vzeti. To bi bilo gotovo za čas vojske dobro, ker bi izginile različne cene, ki so zdaj v avstrijskih deželah. Na en način se bo morala urediti tudi kupčija s prešiči. Za zdaj se nam ni prav nič bati kakšnih ostrih dolečb, vendar upamo, da se nam pusti krompir čisto prost za prešiče, potem še turščica in nekaj, vsaj polovico ječmena. Od trave in pese prešiči ne bodo nikdar debeli.

Dunajska vnovčevalnica je kupila na Gor. Avstrijskem veliko živine za Dunaj in za vojaštvo. Enkrat je kupila 231 goved, ki je zanje dala 237.433 K 55 v. Vsaka žival je veljala povprečno 1027 K 85 v. Prodala je te živali za 406.678 K 75 v., vsaka žival povprečno za 1760 K 40 vin. Vseh stroškov s provizijo vred je bilo 9042 K 12 v., torej čisti dobiček 160.202 K 27 v. Ta dobiček se je ves vrnil deželni komisiji. Kakšen dobiček so napravili veliki trgovci, ki so na stotisoče živali prodali.

Na Nemškem so za mesta rekvirirali veliko goveje živine. Ker je zdaj odrastle živine tudi tam malo, so pobirali mlečne krave in mlado živino. Proti temu so se vzdignili strokovnjaki. »Kaj pomaga,« pravijo, »če koljete mlade junce in molzne krave? Kaj bo pa potlej? Saj ta živina nima ne mesa, ne masti. Pusti jo rasti. Po dobri krmi bo imela jeseni res nekaj tako potrebnega mesa.« — Na kmetih jedo primeroma prav malo mesa. Drugod jih je pa mnogo, ki si nočejo radi vojske prav nič pritrpati.

Iz Avstrije je lani prišlo na Dunaj 38.265 živali več, kakor l. 1914.; z Ogrske pa 105.070 goved in 169.019 prešičev manj kakor 1914. Primerilo se je lani menda prvič, da smo iz Avstrije več živine na Ogrsko prodali, kakor smo jo od tam prejeli. Lani smo izvozili na Ogrsko od julija do konca leta 48.137 goved, od tam smo dobili le 24.193. Splošno se misli, da hočejo Ogrji le svojo živino varovati, da bi bili tudi po vojski gospodarsko močni.

Nam se pa zdi, da Ogrji res nimajo veliko živine, saj je tam ravno taka draginja. Popred so z ogrskim žitom pitali živino. Zdaj da Ogrska večino žita za vojaštvo. Brez ogrske moke bi gotovo ne mogli izhajati.

Dne 29. maja je bilo na Dunaju le 1164 goved. Pozna se, da deželne vlade izvoz vedno bolj omejujejo, ker morajo za domače skrbeti. Prodajali so: najboljši voli 485—500, vse druge 460—475, krave 414—425, bike 415—475. Cene so šle zopet naprej. Najboljše goveje meso se že prodaja 1 kg čez 10 K. Meso si morajo privoščiti le bogatini. Na Dunaju je bilo 7498 prešičev, za 3236 več kakor prejšnji teden. Dunajčani so pričakovali, da bodo cene prav znatno padle. Pozivali so že mesarje, naj nobeden sam prešičev ne kupuje. Če bodo morali vse na Dunaj pripeljati, bodo na cene lahko precej pritisnili. Upanje se ni izpolnilo. Najlepsi prešiči so

se prodajali čez 7 K, navadni debeli Ia 640 do 670, IIa 600—630, IIIa 500—590; mesnati: Ia 570—630, IIa 510—560, IIIa 400 do 500. Zabele prodajo le $\frac{1}{2}$ —1 kg enemu odjemalcu.

Polje. Ena sama armada je obdelala na Poljskem 250.000 oralov. Večina polja se je porabila za žito in krompir. Druge armade poročajo, da so tudi obdelale po več stotisoč oralov. Žita nam torej najbrž ne bo manjkalo, le za meso in zabelo bo zadrega.

Letos se stoji ča krma splošno še enkrat dražje kakor druga leta prodaja. Vsak se boji, da bi mu zmanjkalo. Koliko milijonov kilogramov bi se lahko napravilo dobre krme, ko bi ljudje ves plevel iz njiv, ki navadno brez koristi kar na mestu segnije, posušili. Nekateri ga pokrmijo, večina ga pusti na njivi, ko se pesa, krompir ali turščica okopuje. Če ga sam ne rabiš, ga lahko revežem prepustiš. Koliko več je taka krma vredna, kakor marsikatera umetna, ki se pa zelo drago prodaja!

Za naše gospodinje.

Gospodinja v vojnem času.

F. Zemljanova.

(Dalje.)

Dolžnost vsake gospodinje je pa tudi, da kolikor mogoče zabrani pot boleznim v svojo hišo. Najboljši pomoček k temu pa je snaga. »Snaga je mati zdravja«, pravi pregovor. Posebno sedaj ob vojnem času se kaj rade pojavijo nalezljive bolezni; pomladi in poleti je tem nevarneje. Zato, drage žene in dekleta, strogo pazite na snažnost, zlasti še ondi, kjer imate v hiši vojake! Vse naj bo snažno: otroci, stanovanje, sploh vsa hiša in tudi okoli nje. Pa ne samo zdravo, ampak tudi prijetno je snažno stanovanje. Meni se zdi, da v čistem in snažnem stanovanju še solnce lepše in prijazneje sije, da je soba prijetnejša in oprava lepša, kakor pa tam, — in četudi v bogatem stanovanju, — kjer ni snage.

Večkrat pa seveda vsa skrb ne pomaga, da bi se ne prikradla v hišo kaka bolezen. Zboli otrok, mož ali kdo drugi v hiši. Sedaj pa ne zadostujejo le pridne roke in razumna glava, ampak treba je tudi čutečega srca, — požrtvovalnosti, usmiljenosti in potrpežljivosti. Nikjer in nikoli ne more pokazati gospodinja lepše svojih lastnosti, kakor ravno ob bolniški postelji!

Sedaj pa pridem do točke, ki mi leži najbolj na srcu, in ki je za vas, matere, najtežavnejša, a najlepša: Vzgoja otrok! Ne morem, da bi tudi o tem ne izpregovorila par besed. Ne veste, kako me večkrat zaskrbi, zaboli srce, ko mislim, da poleg vseh skrbi, težav in bolezni, ki jih imate sedaj, morda premalo gledate na svoje otroke, jih premalo nadzorujete, premalo skrbite za njihovo vzgojo. Mogoče bo rekla katera: Saj nimam časa, da bi vedno gledala nanje. Imam polno glavo drugih skrbi, polne roke dela; od nas mater se pač preveč zahteva.

Toda, kaj ti pomaga, če pridobiš ves svet, svojega otroka pa pogubiš! Ali te ni postavil Bog za čuvarico nad najljubšim mu bitjem? Ali ni to tvoja najvažnejša naloga! Izročil ti je najdražji zaklad, najlepši biser, da ga varuješ in čuvaš kot punčico svojega očesa. Vedi, da ga bo zahteval od tebe čistega, kakršnega ti je izročil. In kaj boš odgovorila, mati, če mu ne boš mogla vrniti takega! Pač težka, da, najtežja tvoja naloga je to! Pa ponosna bodi, mati! Glej, kakšno čast ti je dal Bog, da ti je izročil v varstvo najdražjega biser, — nedolžnega otroka. Ali ti ne završne duša veselja in radosti in se ti ne krči hkrati srce v neki nepopisni bojazni za svoje dete, kadar sedi ob njegovi postelji! A ne samo takrat se treseš zanj, ko je povito še v plenice. O, ne! Vedno drhti tvoje srce v bojazni, da se ne bi vzgoja ponesečila! In ko je odšel tvoj sin v boj, ali se ti ni krčilo srce bolesti ob misli, da ga morda izgubiš. Tvoj duh ga spremlja po bojnih poljanah, v krvavi meteži! Vedno si pri njem.

Da, to je tista lepa, najlepša, nesebična materina ljubezen, — čista kot kristal, — ki jo proslavljajo slavni možje, opevajo pesniki.

Mati bi dala življenje, da bi le videla svojega otroka srečnega. — S čim ga boš pa najbolj osrečila? Z dobro vzgojo! Dobro in lepo vzgojeni otroci so bogastvo in veselje družine, so ponos staršev, sreča celega naroda, cele države. Mogočni francoski vojskovodja in cesar je tožil svojim prijateljem in podložnikom: Manjka mi dobrih mater, da bi mi vzgojile plemenite, značajne in močne moške za mojo vojsko. Prav je imel. Država, v kateri ni dobro vzgojenih mož in sinov, najsi je še tako mogočna, se vojskuje brez zmag. Saj je tudi zvestoba, vdanost, neomajna ljubezen do domovine le sad dobre vzgoje. Poglejmo našo Avstrijo! Od vseh strani jo obdaja mogočen sovražnik in preži nanjo. Pa zvestoba in sloga njenih hrabrih sinov jim je jez, ki jim zabranjuje pot v našo domovino.

Tedenska pratika.

- Petek, 9. junij:** Sv. Primož in Felician, muč. — v. Kolumba, opatinja. († 597.) — Sv. Pelagija.
- Sobota (binkoštna), 10. junija:** Sv. Marjeta, škotska kraljica. († 1093.) — Sv. Mavrin, muč.
- Binkoštna nedelja (Duhovo), 11. junija:** Evang.: Jezus govori o Sv. Duhu in o ljubezni. — God sv. apostola Barnaba. († 62.)
- Binkoštni ponedeljek, 12. junija:** Evang.: Kdor ne veruje v Sina božjega, je že sojen. — God sv. Janeza Fak., spozn. († 1479.)
- Torek, 13. junija:** Sv. Anton Pad. († 1231.)
- Sreda (kvatrna), 14. junija:** Sv. Bazilij, škof. († 379.) — Sv. Elizej, pr.
- Četrtek, 15. junija:** Sv. Vid, Modest in Krescencija. († 303.)

Solnce vzhaja ob 3. uri 52 m., zahaja ob 8. u. 11 m.

Luna: Polna luna 15. jun. ob 10. u. 42 m. zvečer.

Sv. Margareta (Marjeta), kraljica. († 1092.)

Ta plemenita kraljica je bila nečakinja sv. kralja Edvarda, spoznavalca. Ime njeno pomeni »biser«. Pač primerno nazivanje za to princezino, ki je na angleškem dvoru kljub raznim nevarnostim ostala pravi, neomadeževani biser poštenosti in nedolžnosti. Vse nevarnosti dvornega življenja ji niso mogle vzeti sijaja njene čednostne duše. Kot soproga škotskega kralja, svetoživečega Malkolma, je združevala visoko resnost z ljubeznivo dobrotljivostjo, tako da so imeli vsi velik obzir pred njo, pa so jo kljub temu ljubili in spoštovali. Reveži so imeli v nji takorekoč mater: 300 siromakov je dobivalo vsak dan hrano po njeni dobrotljivosti. Kot katoličanka se je točno ravnala po božjih in cerkvenih zapovedih. Postna zapoved ji je bila sveta, za lepoto hiše božje je skrbelo z vso vnemo; vsem plemkinjam je bila takorekoč ogledalo pravičnosti. Otroke je vzgojevala z vso potrebno strogostjo v strahu božjem. Rada jih je opominjala takole: »Bojte se — otroci moji — Boga. Tistim, ki se ga boje, ne bo ničesar primanjkovalo. Ako ga ljubite, vam bo dal svoj blagoslov v tem življenju, enkrat pa plačilo v družbi izvoljenih.« Učitelji in vzgojitelji, ki jim je zaupala vzgojo svojih otrok, so bili zanesljivi, resni in čednostni možje, ki so ji morali redno in odkritosrečno poročati o napredku kraljevih princev in princezinj. Svojega moža je z nenavadno ljubeznivostjo in previdnostjo pritegnila k vsem verskim vajam, ki jih je sama izvrševala. Opolnoči sta vstajala oba k molitvi. Kralj je imel do nje tako spoštovanje, da je večkrat poljubil knjižice, ki je iz njih Marjeta molila.

Na smrtni postelji so ji naznanili, da sta padla mož in en sin v vojski. Ko je to žalostno novico čula, se je zahvalila Bogu, da ji je to kazen poslal kot zadostilo za pogrške in napake.

Bolečine na obrazu so zato tako mučne in neprijetne, ker obdajajo obrazne mišice številne občutljive živce. Po obrazu so razporejeni živci okusa ust, duhalni živci nosa in živci vida, ošes. Ni čuda torej, da ta velika množina živcev dela obraz posebno občutljiv. Radi tega svetujemo, da se uporablja pri bolečinah na obrazu Fellerjev živec pomirjačič in bolečine lajšačič rastlinski esenčni fluid z zn. »Elza-Fluid«. Ta pomiri boleče živce in odstranja vzroke bolečin. Tako pri nervoznih bolečinah, kakor pri bolečinah prehlajenja itd. učinkuje hitro in dobro dé. Več kot 100.000 zahvalnih pisem potrjuje dobre uspehe tega pristnega domačega zdravila. 12 steklenic pošlje na vse strani poštine prosto za samo 6 kron lekarna E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16. (Hrvatska). Kdor trpi na pomanjkanju teka, lahko naroči obenem Fellerjeve tek vzbujajoče, prebavo pospešujoče rabarbarske kroglice z zn. »Elza-kroglice«, 6 škatljic franco za 4 K 40 v. Te želodec krepčujoče, lagodno odvajajoče prečiščene kroglice imajo prednost pred vsemi drugimi drastičnimi odvajalnimi sredstvi, ter so zdravniško mnogokrat preizkušene. Hitri olajševalec bolečin je Fellerjev mentolovčrtnik, ki se lahko povsod seboj nosi in stane 1 K.

(ti)

Najnovejše z bojišč.

Velika bitka se je razvila na celi bojni črti med Prutom in Stiirom do Kolkov. Rusi osobito pritiskajo severozahodno od Tarnopola. Doslej so bili vsi ruski napadi odbiti. Rusi so zagnali v boj do 15 armadnih zborov. Naše postojanke so vseskozi ojačene.

Bitka med Adizo in Brento postaja tudi vedno silovitejša posebno ob Posini in v odseku sedmih občin.

Vprašanja in odgovori.

G. P. F. — Sv. Križ: Črnovojnikom (župani in predsedniki žetvenih komisij), ki so bili potrjeni, a so oproščeni črnovojniške službe ter imajo oprostilne liste, ni treba hoditi več k pregledovanju; drugi pa, ki še niso bili potrjeni, prinesejo legitimacije s seboj k naborni komisiji.

F. K. — Trebnje: Nam ni znano, da bi se bila za puje določila maksimalna cena. Možno je pa, da se je v posameznih okrajnih glavarstvih to zgodilo, kar se je moralo na občinah naznaniti.

F. M. — Drešinjvas (Petrovče): Vaše vprašanje glede skupnega pašnika je za nas, ki ne poznamo ondodnih razmer, premalo jasno. Ne vemo, ali je pašnik vaški, ali občinski, ali je privatna last nekaterih posestnikov. Če poslednje, se mora vsaka izprememba izvršiti dogovorno, drugače določuje občinski odbor.

F. U. — Dol. Logatec: Svoji rednega vojaka (ne črnovojnika) imajo tudi pravico do podpore, ako dotični že služi čez postavno dobo. Tako vsaj smo nedavno čitali. Vprašanje je le, če Vas je sin prej podpiral.

IVERI.

Če je previdnost mati modrosti, je pa strahopezljivost njena tašča.

Kdor trdi, da še ni lagal, laže prvčič.

Dobre knjige.

Najlepše darilo prvoobhajancem je lična knjiga »Vzorniki prvega sv. obhajila«. Zbral in uredil Anton Kržič. Cena za broširan izvod 1 K, za vezan 1 K 60 vin. Obsega najznačilnejše zglede iz zgodovine, pa tudi mnoge iz najnovejšega časa, iz bližnjih krajev in o znanih vzornikih. Dovzetno dušo prvoobhajanje bodo ti zgledi vneli ljubezni do Zveličarja in jo navdušili za vse dobro in blago. Tudi katehetu bo ta knjiga v pomoč pri pouku. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Podobe kot spomin na prvo sv. obhajilo s primernim podpisom in prostorom za vpis imena ima po zelo nizki ceni v zalogi Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Podoba, ki predstavlja Jezusa s sv. hostijo je v najfinejši izvršitvi v mnogih barvah z zlatim ozadjem. Ker se Katoliška Bukvarna s prodajo podob ne more baviti, odda te slike pri naročilu na vsaj 50 izvodov pod svojo ceno, in sicer samo po 12 v. (50 izvodov torej 6 K) mesto po prejšnji ceni 20 vin. za izvod.

SKRIVALNICA.

Kje je divji lovec?

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka "IKO" najbolj zanesljiva ura.

Lastna znamka "IKO" najbolj zanesljiva ura.

- Št. 600 Zepna ura z radijem, ki se ponoči sveti K 8-40
- " 410 Nikel.-anker-Roskopf ura 4-10
- " 705 Roskopf ura, kolesje v kamnih tekoče 5-90
- " 719 Srebrna rem. ura 7-80
- " 720 Srebrna cilind. rem. ura 9-70
- " 1450 Bela kovinasta verižica 3-80
- " nikelnasta 1-
- " 916 Srebrna verižica 3-20
- " 89 Double zlata verižica 5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavrtnate verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami katerega zahtevajte zastoj in poštnino prostega.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švici

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 31. maja: 51, 10, 78, 56, 8.
Dunaj, 3. junija: 75, 68, 71, 3, 52.

5% rusko posojilo iz leta 1906.

Zamena teh zadolžnic, katerih kuponi se izplačujejo pri meni le z odbitkom, proti IV. avstr. 5 1/2% **vojnemu posojilu** se toplo priporoča, in se taka zamena izvede pri meni najkulantneje. Offidavit treha doposlati. **Banka S. FISCHER**, Dunaj IX., Währingerstr. 41. Ustanovljena 1895.

Sprejmejo se

spretni delavci

ki so vajeni delati ograje, ter

dve dekli

že vajeni krmiljenja in oskrbovanja prascev. Nastop lahko takoj. Ponudbe je poslati na Svinjerefska družba v Ljubljani, Dunajska ce. ta št. 29.

Kot učenka

želi stopiti v trgovino z mešanim blagom dekle v starosti 17 let, ki zna dobro računati. — Ponudbe sprejema uprava Domoljuba pod št. 1304.

izdelovanje in največja zaloga

klinskih posov
(bruh-bandov)

Trebušni pas. od K 5, 7, 8 do 20; klinski pasovi od K 4, 5, 6 in 8; pasovi na obe strani podvojnega čena, pasovi za otroke od K 1-60, do 4. — Zaloga blaga iz gemija za babice in bolnice, gumijeva nogavice in blazine. Umetna noga, roke itd. Za gosp. zdravnike zaloga vsakovrstnih instrumentov.

Za obilna naročila se priporoča

K. PIOTROWSKI, Ljubljana
33 Sv. Petra' cesta (Levčeva hiša) št. 33.
Pe kakovostnih cenah. Vprašanjem za pošti naj se prileži znanja.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske bazilike, 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 dobitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884 (Košalni obrok za vsah pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron 12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do **4.000 frankov popolnoma zastoj!**

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

p. a. dež. življ. in rentne, vezg. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživlje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—
Stanje gar. londov koncem 1914 K 48.732.022-76
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življensko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, kaj se v istem korist obrne do gorl. inesavne podružnice.

Prospekti zastoj in poštnine prosto.

Sposobni zas'opniki se sprejmejo po najugodnejšim pogojih.
Marije Terezije cesta 12.

Posebno letos je veliko ležec na dobrom poljskem orodju, da se delo z lahkoto in hitro opravi, vsled tega naj vsak kose naroči pri

F. S. Škrabar v Višnjicah,
kateri že več let razpošilja priznano najboljšo, garantirano dobro
Turške kose

v dolžosti 66 do 61 cm 67 do 72 cm 78 do 84 cm
po K 2-— K 2-25 K 2-50

Pri naročilu na 10 kosovih skupaj poštnine prosto in vsako postajo. Preprodajalci dobe primeren popust.

Precej časa bo še poteklo,

da nam poido zaloga surovin, ker smo se pravočasno z vsem preskrbeli, tako da zamoremo dobavljati Lysoform tudi v poletnem času. Kakor znano pospešuje vroči poletni čas zelo razširjenje vseh nalezljivih bolezni, zato vsak pametno ravna, ako si še danes kupi zanesljivo desinfekcijsko sredstvo n. pr. steklenico Lysoforma.

Cene so sledeče:

- 100-gramska steklenica Lysoform K 1'25
- 250-gramska steklenica Lysoform K 2'50
- 1 kos Lysoform mla K 2'—
- 1 steklenica poprove mete Lysoforma K 2'—

Vsakemu pošljemo na željo gratis in franko od odličnega zdravnika spisano knjigo „Zdravje in desinfekcija“.

Dr. Keleti & Murány, kemična tvornica, Ujpest.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (celo) v ploščah po K 84— in zmlate & K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsove tropine v ploščah po 76 K brez vreč & 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg & K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno klistro po 48 K & 100 kg z vrečama vreč.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi **semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, graščico.** Semensko koruzo za zeleno krmno dobimo!

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze **kajnite, kalijevo sol, 8% kalijev, 18-20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— & 100 kg z vrečo vred.** Naročniki nam dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K & 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa **nakupuje** tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleve.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd. naročajte le pri **Gospodarski Zvezi.**

Sodarski mojster Avg. Repič v Ljubljani, Kolezijska ul. 18, sprotne takoj 1249

3 vajence

v starosti 14—16 let. Hrana in stanovanje v hiši.

izborne se je obneslo za vojake v vojski in spleh za vsakoga kot najboljše

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gripi, taščenici, prsih, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. essence essence

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenice kron. — 70, 1'40, 3'—

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 4.

Dnevno raspošiljanje.

Lepa birmanska darila.

Največja zaloga zlatnine, srebrnine in briljantov po nizkih cenah.

Vojne trpečne ure. Za obilni obisk vabi

F. CUDEN v Ljubljani

nasproti frančiškanske cerkve

Srebrni prstan z rdečim križem — emaljiran K 2—

Naročujte cenik z kolejarjem — je tudi po gosti zastoji.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala jo:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstno izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enake, 3. vse poljske pridelke, žita in krmne, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nesgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za druželno nižjeverstrijko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor krmniški podružnico.

Varnostni zaklad in učnine, ki so znašale l. 1912 K 672.35*17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147*17. Tudi, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo nastel zaklad.

Penobde in pojasnila daje ravnanje, glavno poverjenišvo v Celju in za Freseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne. Hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji! Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA, MARIJE TEREZIJE CESTA 57. 14. NOVI SVET

NASPROTI KOLIZEJA ZAMTEVAJTE PRVI SLOV. SENIK BREZPLACNO

500K

Vam plačamo tako Vasil Kurjih oči, bradavice in trde kože tekem 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi.

HA-BALSAM.

Cena lončku z jamstvenim pismom K 1'50, 3 lončki K 4'—, 5 lončkov K 5'50.

Kemeny, Kasebau (Kassa) I., poštni predal 12/359. Ogrsko.

Varčne gospodinje

mi pošiljate volnene in bombažaste čunje, ločene brez kovin in gumbov, v 3 kg zavojih po pošti, nad 20 kg po železnici. Plačam do preklica za volnene čunje, nogavice, robce l. t. d. K 2— za kilo, za bombažaste in polvolnene čunje 50 vin za kg, po prejemu blaga po odbitku poštnine in vrzine. V vsak zavoj naj se vloži list z naslovom pošiljaka.

JOSIP MILLER, tkalnica

Schluckenau - Češko.

Ita prodaj ima

brinje

za kubo brinjeveca v poljubnih množinah po nizki 816 cenf tvrdka Ivan Jelačin v Ljubljani.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamsvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. **4³/₄ %** Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7¹/₂, 15 ali 22¹/₂ let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambl na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

I. predsednik: **Andrej Kulac**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: **Karel Pollak ml.**, tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Ivan Dolenc**, c. kr. profesor v Ljubljani; **dr. Jožef Grušen**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Koblar**, dekan v Kranju; **Dr. Merhar Alojzij**, gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Jakob Mohorič**, odvetniški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Papež**, odvetnik v Ljubljani; **B. Remec**, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; **Anton Sušnik**, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušentnik**, prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; **Ignacij Zaplotnik**, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Kržiš**, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Cadež**, katehet v Ljubljani; **K. Gruber**, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; **Ivan Mlakar**, profesor v Ljubljani; **Avguštin Zajc**, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.